NOORD-BRABANDER.

Dicere verum.
Quid vetat? HORATIUS.

NOMMER 70 'S BOSCH. ZATURDAG, 11 JUNIJ 1831.

Nederlanden.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van dingsdag den 7 Juny.

Er zijn 43 leden aanwezig.

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting, van 2 junij, worden gelezen en goedgekeurd.

Is ingekomen een brief van wege de algemeene rekenkamer, houdende, ingevolge hare instructie van 21 april 1821, kennisgeving, dat in dezelve kamer eene plaats is opengevallen door de aftreding van het lid, den baron *F. L. F. van Tuyll van Serooskerken*, die, op het door hem gedaan verzoek aan Z. M., bij besluit van den 21 mei 1831, ontslag uit zijne betrekking heeft bekomen. — Deze brief wordt voor kennisgeving aangenomen.

De voorzitter berigt, dat bij eenen brief van den heer *van Dam van Isselt* heeft ontvangen, waarin dezelve kennis geeft, dat hij, uit hoofde van zijne betrekking bij het leger, voor het tegenwoordige de zittingen der kamer niet kan bijwonen.

Twee ingekomen verzoekschriften worden aan de commissie verzonden.

De centrale afdeeling brengt haar verslag uit, omtrent de crediet-wet.

Dit verslag zal worden gedrukt. De beraadslagingen over het ontwerp worden bepaald op donderdag aanstaanden, des morgens ten 10 ure.

De heer *Hofstede* doet, namens de commissie tot de verzoekschriften, verslag, op een vertoog van logementhouders te Amsterdam, bedenkingen behelzende, tegen de aanneming van den aanslag in het personeel, als grondslag der ontworpene verpligte geldleening. — Overeenkomstig het voorstel van de commissie, besluit de kamer, dit stuk neder te leggen ter griffie, en tevens, op de aanmerkingen van eenige leden en den voorzitter der commissie, den heer *van Reenen*, het verslag te doen drukken.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

'S HERTOGENBOSCH, 10 *Juny.*

Men verneemt, dat onlangs van regeringswege aan de heeren gouverneurs der provincien is te kennen gegeven, dat Zijner Majesteits besluit van den 17 mei 1830, eenen nieuwen stand van zaken heeft doen geboren worden, ten aanzien van onderscheidene daarin behandelde punten, betreffende het onderwijs; dat dien ten gevolge de personen, welke op bijzondere instellingen met het *hooger* of *middelbaar* onderwijs belast zijn, niet meer gehouden zijn te achten, om vooraf hetzij eenen academischen graad, hetzij eenen rang als onderwijzer, te verkrijgen; dat de regering, ten aanzien van bijzondere instellingen van middelbaar en hooger onderwijs, zich geene andere bemoeijing heeft voorbehouden dan het verleenen van autorisatie tot het oprigten dier instellingen, en het regt om dezelve steeds gade te slaan, maar dat intusschen de plaatselijke besturen verpligt blijven, om, alvorens eenige nieuwe geautoriseerde inrigting te openen, tot het houden van een vergelijkend examen over te gaan.

— Door Z. M. is benoemd tot burgemeester der gemeente Oudenbosch, de heer *H. van den Dries*, commies-griffier bij het vredegeregt van het kanton Oudenbosch.

— Naar men verneemt, zullen de troepen, bestemd om op de heide bij Gilze en Rijen te kamperen, gekommandeerd worden door den luitenant-generaal *van Geen*, en zamengesteld zijn uit de volgende battaillons:

Eerste brigade.

Bevelhebbers: de generaals majoor *Meyer* en *Schuurman*.

1e Bataillon, 2e afdeeling, Geldersche schutterij.
1e id. 2e id. Noord-Holl. id.
1e id. 1e id. Zuid-Holl. id.
1e id. grenadiers.
2e id. id.
1e id. der 12e afdeeling infanterie.

Tweede brigade.

Bevelhebber: de kolonel *de Favauge*.

2e Bataillon, 1e afdeeling, Geldersche schutterij.
1e id. 2e id. Zuid-Holl. id.
2e id. 2e id. Zuid-Holl. id.
1e id. 5e id. infanterie.
2e id. 5e id. id.
2e id. 12e id. id.

— De eerste kamer der staten-generaal heeft zich heden met het ontwerp van wet, houdende veranderingen in het tarief van in-, uit- en doorvoer, vereenigd.

— Men verhaalt, dat onderscheidene deelnemers in de laatste vrijwillige geldleening weigeren de sommen te storten, waarvoor zij ingeschreven hebben, zoolang zij niet de zekerheid hebben, dat men tot eene gedwongen leening tegen 4 ten honderd zal overgaan, waarin de renversalen tegen het volle bedrag in betaling zullen genomen worden. Men zegt, dat dit eene der redenen is, waarom de nieuwe voorgestelde vrijwillige leening eenen vrij sterken tegenstand ontmoet in de afdeelingen van de tweede kamer der staten generaal.

— Den 7 dezer des nachts ten twee ure, ontwaarde men onder de gemeente Meeuwen (Noord-Braband) een huis in volle vlam; van de oorzaak weet men niets, aangezien hetzelve onbewoond was. Het is het eigendom van *Cornelis de Rooy*, arbeider, wonende te Emmichoven, en voor de aanzienlijke som van *f* 1200 00 in eeneve rzekerde brandwaarborg-maatschappij ingeschreven.

— Den 29 mei is te Dresden eene koninklijke proclamatie verschenen, waarin Z. M. en de prins co regent aan hunne onderdanen de op handen zijnde bekendmaking eener constitutionele acte, van een gemeente reglement en van wetten tot afkoop van leen regten, melden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

Italie.

ROME, 23 *Mei.*

Ik zend u hiernevens een afschrift van den brief van den kardinaal *Bernetti* aan den ambassadeur van Frankrijk. Dezelve bevestigt, dat er geen *een* staatsgevangene in den romeinschen staat meer overblijft; hiervan moet men echter uitzonderen de bewerkers des opstands van den staatsaroud te Rome, die in de volgende week gevonnist en vervolgens in vrijheid zullen gesteld worden.

Er is geene gestrengheid uitgeoefend; men heeft geenen cent genomen in een land, waar de verbeurtverklaring der goederen volgens algemeen regt is.

Een groot aantal uitgewekenen zijn op dit oogenblik waarlijk buiten 's lands; maar indien zij verzoeken om te mogen terug keeren, terwijl zij de vereischte beloften doen, zullen zij alle of bijna alle weldra terug kunnen komen.

De Paus heeft diegenen zijner onderdanen, welke Oostenrijk op zee gevangen genomen had, weder in vrijheid doen stellen.

« Van het paleis het Quirinaal, 14 Mei 1831.

»De kardinaal pro-secretaris van staat kan niet beter beantwoorden aan het uitstekend belang dat Uwe Exc. onophoudelijk voor de rust der staten van den Heiligen Stoel doet blijken, dan door voort te gaan met aan dezelve verslag te geven, van de verdere handelingen, door welke het pausselijk gouvernement zich beijvert de vervalsching daarvan te voorkomen, door elk voorwendsel te ontnemen aan een ieder, die het mogt nalaten deze te beproeven.

»De maatregelen van gematigdheid en goedertierenheid, geproclameerd bij het edict van 30 april, hebben reeds door de geheele uitgestrektheid van dezen staat hunne uitwerking gehad. De provinciale autoriteiten hebben reeds, ter uitvoering der bevelen, welke haar gegeven zijn, al diegenen in vrijheid gesteld, welke opgesloten waren, omdat zij een uitstekend deel aan de laatste onlusten hadden genomen. Er heeft geene nieuwe in hechtenis-neming plaats gehad, behalve die van eenige personen der laagste klasse, welke zich dezer dagen aan nieuwe misdaden tegen de orde en den openbaren vrede hebben schuldig gemaakt.

»De coerier van morgen zal nieuwe instructien medebrengen, opdat de amnestie naauwkeurig worde nagekomen, en om uitleggingen te beletten, welke strekken zouden om de souvereine goedertierenheid te bekorten.

»De kardinaal pro-secretaris van staat heeft de eer willen hebben van deze mededeeling aan U. Exc. te doen, om haar de middelen te geven, om bij gelegenheid, de geruchten te logenstraffen, welke de verbitterde vijanden van dit gouvernement, tegen alle waarheid, onophoudelijk verspreiden.

»De ondergeteekende wenscht zich geluk aan U. Exc. te herhalen, enz.

C. BERNETTI.»

Polen.

WARSCHAU, 30 *Mei.*

Volgens de *Staats-Courant* zouden de Russen in den laatsten slag bij Ostrolenka veel volks verloren hebben. Velen van hen zouden in de Narew verdronken zijn. Geheele Ostrolenka stond in brand. Onder de omgekomene ingezetenen bevonden zich inzonderheid vele Joden; want door dezen lieten de Russen de brug herstellen, en, onder eene hagelbui van kogels, balken en andere voorwerpen aanvoeren. Ook wilde het toeval, dat de Russen door hun eigen geschut nadeel leden, vermits er nog gedurende een half uur met kogels en granaten op Ostrolenka geschoten werd, nadat deze stad reeds in het bezit hunner eigene troepen was. Behalve bij Grochow heeft de vijand nog in geen gevecht een zoo groot verlies geleden, als op dezen gedenkwaardigen dag; op den dam voor Ostrolenka en aan den oever van de Narew lagen hoopen met lijken; het meeste leed echter het korps van *Schachoffskoi*, waarvan het overschot op den anderen oever van de Narew teruggedrongen was. Den volgenden dag, toen onze armee des morgens het slagveld verliet, trok de veldmaarschalk *Diebitsch*, wegens het geledene verlies, niet verder tegen ons op, en slechts een korps ligte kavallerie vertoonde zich des middags aan deze zijde van de Narew.

Frankrijk.

PARIJS, 1 *Junij*

Er is een geschrift in het licht gekomen van den heer *Baradère*, getiteld: *Laatste oogenblikken van den heer Gregoire*. . . . Hetzelve behelst een verslag van het geen er gedurende de ziekte van den heer *Gregoire*, betrekkelijk het toedienen der sacramenten, is voorgevallen. Dit verslag, door eenen vriend gedaan, is eene aanhoudende lofspraak op den heer *Gregoire*, zijne deugden, zijne zachtmoedigheid, zijne godsvrucht, zijne gelatenheid en zijnen moed. *De heer Gregoire*, zegt men, *is zoodanig met onze staatkundige herschepping vereenigd, en de rol, welke hy daarin gespeeld heeft, is zoo schoon, dat er geene bladzyde in onze hedendaagsche geschiedenis gevonden wordt, welke niet doet denken aan den godsdienstigen en staatkundigen invloed van den buitengewonen man op ons maatschappelyk gebouw.* Dit alleen is genoeg om te doen oordeelen, in welken geest dat geschrift is opgesteld. De heer *Baradère* keurt in den heer *Gregoire* zijne beginselen, zijn gedrag en alles goed; Mgr. de aartsbisschop heeft altijd ongelijk, en de liefderijkste pogingen, de dringendste uitnoodigingen worden in een ongunstig daglicht gesteld. Wij kunnen thans den schrijver in zijn verhaal niet volgen; maar wij zullen de voornaamste justificatieve stukken, welke op het verslag volgen, mededeelen. Deze zullen de pogingen aantoonen, welke zijn aangewend om den zieken te treffen en hem aan te sporen tot het afdoen van *eene noodzakelyke schuld*, zoo als *Pius* VII zich in het jaar 1802 in zijne aanspraak uitdrukte.

De andere stukken zijn het proces-verbaal der toediening van het *Viaticum* door den heer *Baradère*, het procesverbaal der toediening van het laatste Olijfsel, door den heer *Guillon*, een geschrift van den heer *Gregoire* omtrent hetgeen hij wenschte dat men gedurende zijne ziekte en bij zijnen dood doen zoude, en een uittreksel uit zijne twee codicillen. Deze twee laatste stukken zijn niet in allen opzigte stichtend. De zieke komt, even als in al zijne schriften, terug op de lasteringen, beledigingen en *vervolgingen*, welke hij ondergaan heeft, en die hij zelf zou vergrooten. Het is eene zonderlinge *vervolging*, welke hem, van zedig dorpspastoor tot een luisterrijk bestaan in de hoofdstad had gebragt! Hij spreekt in de verachtelijkste bewoordingen over de geestelijkheid, verwijt haar onophoudelijk hare onwetendheid en hare dweeperij; alles, omdat de geestelijkheid niet deelde in de gevoelens van den heer *Gregoire* omtrent godsdienst en staatkunde. Zijne betuigingen van liefde en vergeving der beleedigingen strooken slecht met de bijnamen, welke hij aan zijne vijanden gaf; hij noemt hen *razenden*; hij beklaagt zich, dat *het grootste gedeelte dier mannen valsch en lafhartig zyn*, enz. Dat alles is nog al vrij wel geplaatst in een codicil! Hij fundeert missen te *Veho* en *Embermesnil*; maar hij voegt er de voorwaarde bij, dat men ze zal aflezen onder den titel van *gewezen bisschop van Blois*, zonder welke het legaat zal nietig zijn. Ziet men daarin niet eene zeer treffende liefde en godsvrucht! Men doet een legaat van eene zoo kinderachtige voorwaarde afhangen! Men merke wel op, dat, daar de overledene zeer wel wist, dat men hem den titel, dien hij waande te bezitten, niet zoude toekennen, hij genoeg kon voorzien, dat deze voorwaarde niet zou worden vervuld. Hij heeft dus wetende een hinderpaal in den weg gelegd aan de afdoening der fundatie: bekommerde hij er zich veel over, of zij van gevolg zoude zijn? Wij zullen over deze laatste handelingen van den heer *Gregoire* andere aanmerkingen maken; maar is het niet te bejammeren, dat hij zelfs in zijnen brief aan Mgr. den aartsbisschop van Parijs, zijne vooroordeelen tegen de geestelijkheid heeft te kennen gegeven; dat hij dezelve beschuldigt de oorzaak te zijn van de laatste ontheiligingen en dat hij de declamatien van eenige dagbladen tegen den tegenwoordigen Paus herhaalt? Zoo veel verblinding, onregtvaardigheid en hoofdigheid in eenen grijsaard van 80 jaren, in eenen stervenden, levert een zeer droevig voorbeeld op van de beguichelingen van de partijgeest en van het bewind der vooroordeelen, welke men gedurende 40 jaren gevoed heeft. (*Ami de la Religion.*)

(A.) *BRIEF van Mgr. den aartsbisschop van Parys, aan den heer* Gregoire.

Parijs, den 5 Mei.

Uit den schoot der afzondering, waaruit ik zoude willen gaan, om u op den rand van den eeuwigen afgrond de hand toe te reiken, aan den voet der altaren, waar ik voor u het heilig misoffer heb opgedragen, gevoel ik mij gedrongen mijn hart te openen aan eenen broeder, die des te meer ongelukkig en te beklagen is, daar hij het gevaar, waarin hij zich bevindt, niet schijnt te begrijpen, en ik bid God, dat Hij hem het vurige verlangen moge doen zien, hetwelk mij voor zijne zaligheid bezielt. De pastoor van l'Abbaye-aux-Bois is niet in gebreke gebleven mij te onderrigten van de stappen, welke zijn ijver en herderlijke liefde hem, in vereeniging met zijnen kapellaan, hebben doen ondernemen, om in de eerste plaats te beantwoorden aan de bedoelingen, welke gij hem, ten aanzien van de laatste sacramenten der Kerk, geopenbaard hebt, en vervolgens van de onvruchtbaarheid, waarmede gij dezelfde pogingen hebt behandeld, door met eene droevige verzekering te weigeren dwalingen af te zweren, welke door de algemeene Kerk veroordeeld zijn, en waarvan gij, tot op den dag van heden, de openbare belijdenis hebt volgehouden.

De staat van ziekte, waarin gij u bevindt, veroorlooft mij niet met u in een onderzoek te treden, hetwelk te vermoeijend en te bezwarend zijn zou; een onderzoek voorts, dat meer dan eenmaal vernieuwd en altoos nutteloos geworden is. Het is alleen van de genade Gods, en niet van onze middelen en onze pogingen, dat wij eene bekeering verwachten, welke, ofschoon spade komende, des niettemin de Kerk, welke gij zoo langen tijd bedroefd hebt, en die u door het berouw eene plaats in de gemeenschap der Heiligen zou bereiden, tot troost zoude verstrekken. Ik verheug mij in den geest bij uw sterfbed; ik bezweer u op mijne knieën, met gevouwen handen en tranen in de oogen, om toch medelijden te hebben met uwe ziel en terug te keeren in den schoot der katholijke eenheid, buiten welke gij de onsterfelijke kroon niet kunt hopen.

De ijverigste zielen van mijn bisdom zijn op dit oogenblik in het gebed, en zullen, tot uwen laatsten snik, niet ophouden den Hemel te smeeken, om voor u die groote barmhartigheid te verwerven. Neen, hoe groot ook de valsche gerustheid zij, waarin gij schijnt te blijven, neen, het is niet mogelijk, dat gij u zoudt kunnen overtuigd houden alleen gelijk te hebben tegen het hoofd der Kerk en het geheele episcopaat; de zedigheid alleen zou u daaraan moeten doen twijfelen; de ootmoedigheid, zonder welke niemand het rijk der hemelen zal binnen gaan, zal u volkomen overtuigen. Bid dan met ons, in alle ootmoedigheid, mijn waarde broeder, en gij zult de wolken, welke in dit laatste uur de waarheid aan u oog onttrekken, zien verdwijnen.

Wat ook, voor het overige, het lot van dezen brief zijn moge, geloof mij, dat geene menschelijke beschouwing, geene reden van vrees of eigenliefde dezelve in de pen gegeven heeft; ja zelfs niet enkel de voor het overige zoo lofwaardige beweegreden om eene verergernis te voorkomen, waarvan de gevolgen voor uwe nagedachtenis zoo weinig tot eer gedijen zouden, als zij voor den godsdienst bedroevend zouden zijn; maar hij is voorgeschreven door het gevoel, hetwelk eenen herder betaamt, die genegen is zijn leven te geven voor elke der zielen, welke aan zijne bewaring, waakzaamheid en zorg zijn toevertrouwd.

Dit enkel woord, mijn waarde broeder, zegt u tevens al wat gij van mijn hart moet verwachten, alles wat gij hebt van mij te eischen, voor den troost die ik het vertrouwen heb van u te vorderen, dien het aan u ligt mij te bezorgen, en die u te gelijk van een gunstig oordeel voor den regterstoel van Jesus Christus zal verzekeren.

(Get.) Hyacinthe, *aartsbisschop van Parys.*

P. S. Ik belast den eerwaardigen pastoor van l'Abbaye-aux-Bois u dezen brief ter hand te stellen.

(B.) *De gewezen bisschop van Blois aan Mgr. den aartsbisschop van Parys.*

Parijs, den 7 mei 1831.

Mijnheer de aartsbisschop!

Het is eene daad van liefde, die al mijne erkentelijkheid verdient, mij de hand toe te reiken, op het oogenblik dat gij geloofst mij op den rand des eeuwigen afgronds te zien. Sedert den dood van de heeren *de Belloy*, *Maury* en *Emery*, was ik niet gewoon regtstreeksche mededeelingen van het aartsbisdom van Parijs te ontvangen.

Het smart mij levendig, dat de aard der voorwaarden, waarmede de eerwaardige pastoor van l'Abbaye-aux-Bois belast was

mij het voorstel te doen, eenen stap vruchteloos heeft gemaakt, dien ik vurig verzocht had, en mij beroofd heeft van den troost om door de zorgen der geestelijkheid van mijne parochie, de ondersteunning van den godsdienst te ontvangen. Daar deze weigering al de kenmerken draagt van eene vervolging, heb ik uit eene andere hand het heilig *viaticum* en tevens de gelukkige zekerheid ontvangen, dat mij, ingeval van nood, ook het het heilig Olijsel zal worden toegediend.

Ik zie, mijnheer de aartsbisschop, dat het ons onmogelijk is elkander te verstaan, omtrent de zoogenaamde dwalingen, welke door de Kerk gedoemd zijn, en dat gij mij verwijt met eene bedroevende zekerheid vol te houden. Ik ben zoo wel als gij overtuigd, dat, uitsluitend in den schoot der katholijke, apostolische en roomsche Kerk, de middelen gevonden worden, om die onsterfelijke kroon, het doel van al mijne wenschen, te bekomen, en dat gij, in uwe godvruchtige bekommering, vreest, mij te zullen zien ontnappen. Ik weet, dat aan de katholijke Kerk alleen die bijstand van den H. Geest beloofd is, welke niet veroorlooft, dat zij dwaalt te midden der klippen, waarvan zij omringd is: ook zijn al de waarheden, welke zij leert, mij even dierbaar, en er is er geene, welke ik niet bereid ben met mijn bloed te bezegelen. Voor het overige getuigen mijn geheele leven en mijne werken genoegzaam van de zuiverheid van mijn geloof om te mogen denken, dat ik wel zal ontslagen wezen van het ondergaan der beleedigende voorwaarde, om op nieuw op mijn sterfbed door de onderteekening van den *Credo*, eene onderteekening, welke men zelfs niet van de eenvoudige geloovigen eischt, de waarheden te proclameren van eenen godsdienst, in welken ik het geluk gehad heb geboren te zijn, dien ik geen oogenblik opgehouden heb, te midden der gevaarlijkste omstandigheden, te verdedigen, en in welken ik de vaste overtuiging heb dat God mij de genade zal bewijzen van mij te doen sterven.

Gij spreekt mij van het hoofd der Kerk en van het geheele episcopaat, die den eed aan de burgerlijke constitutie der geestelijkheid zouden hebben veroordeeld. Indien het opperhoofd der Kerk en het geheele episcopaat een dergelijk vonnis geveld hadden, zou het mijn pligt zijn mij te onderwerpen en berouw te hebben; maar behalve dat de algemeene Kerk op dit stuk niets heeft vastgesteld, en dat integendeel *Pius VII*, door zijne brêve van julij 1796, een einde heeft willen maken aan discussien, die meer staatkundig, dan den godsdienst betreffende waren, zijn mijn bisschoppelijk karakter en mijne regtzinnigheid steeds door een groot aantal der geleerdste zoo wel, als der godvruchtigste bisschoppen van de katholijke wereld erkend, die voor het grootste gedeelte mij alle achting hebben toegedragen, en welker eenstemmigheid van grondbeginselen met de mijne, door stukken, welke ik in mijn bezit heb, getuigd wordt.

Uwe eigene archieven, mijnheer de aartsbisschop, kunnen u doen begrijpen, dat de eerwaardige kardinaal *de Belloy*, een uwer voorgangers, mij gemagtigd had, door mij de hoedanigheid van bisschop te geven, welke gij in uwen brief gemeend hebt te moeten vernietigen, om in het geheele bisdom de bedieningen van het heilig ministerie uit te oefenen; de autorisatie werd mij vervolgens letterlijk door den kardinaal *Maury* bevestigd; gij kunt eindelijk niet onkundig zijn van de treffende eensgezindheid, welke van de sluiting van het concordaat tot aan de herstelling tusschen de meerderheid der beëedigde priesters, en diegenen, welke den eed niet gedaan hebben, bestaan heeft. Hoe zou men dan grond kunnen hebben om te zeggen, dat ik alleen tegen allen gelijk wil hebben, wanneer ik weiger eenen eed te herroepen, die ter goeder trouw en met overtuiging gedaan is, die door vele bisschoppen zoo wel, als door u, niet is afgekeurd, omdat zij met mij in gemeenschap zijn gebleven, en van welken men mij niet, dan door eene tegenovergestelde uitspraak der algemeene Kerk, het regt en de pligt om de wettigheid en de catholiciteit te handhaven, kan betwisten. Ik heb ook allen grond om met *Bossuet* te denken, dat de ware schismatieken diegenen zijn, welke aan de eenheid verklerfde broeders afweren.

Indien er, na hetgeen ik daar aanstonds gezegd heb, nog nieuwe overwegingen noodzakelijk waren, zoude ik u te binnen brengen, dat de eed, in het jaar 1606 door *Jacobus I*, Koning van Engeland, opgelegd, eerst door den Paus werd veroordeeld en dat hij naderhand door de Sarbonne, en later door *Berault*, *Beroastel*, *Fabre*, *Holdin*, en eindelijk door den onsterfelijken *Bossuet* werd goedgekeurd. Hetzelfde geschil bestaat ten opzigte van den burgerlijken eed. Indien de Kerk ooit, ik herhaal het, zich tegen mijnen eed mogt verklaren, ben ik bij voorraad aan hare uitspraak onderworpen; maar tot zoo lang blijf ik onwankelbaar gehecht aan mijn geloof; zoo wel als aan mijne liefde voor den Stoel van den heiligen *Petrus*, die zoo bijzonder misvormd is door de valsche decretalen en door die ultramontaansche aanmatigingen, te midden van welke en de vrijheden der gallicaansche Kerk, zoo dierbaar aan onze vaderen, en de tucht der oorspronkelijke Kerk, die tucht, welke al die volken voor het geloof gewonnen had, die sedert vele eeuwen den boezem hunner moeder open scheurden, en waarvan de verlating de verregaande onvoorzigtigheid beschuldigt van diegene, welke door betreurenswaardige vergissingen zoo vele voorwendsels ven scheuring geleverd hebben, het onderste boven gekeerd zijn.

Ik heb u, mijnheer de aartsbisschop, de redenen open gelegd, welke mij eene herroeping verbieden, die ik als eene meineedigheid zou beschouwen, vooral wanneer ik overweeg, dat het in de zaak van het arianismus in het eerst het zeer geringe aantal was, hetwelk aan het geloof van Niceën getrouw bleef, en eindigde met de zaak van den godsdienst te doen zegepralen.

Wees verzekerd, dat ik er even als gij, verre van af ben, om aan menschelijke inzigten gehoor te geven, en zulks even weinig thans, als ten tijde, toen ik op de nationale tribune den met woede aangevallen godsdienst verdedigde; toen ik de vrijheid der wederspannige priesters verkreeg, die op de poorten van Rochefort opgestapeld waren, en toen ik, in weerwil der bedreigingen en klagten van het ongeloof, de eerste was, die de opening van die zelfde tempels vorderde, waaruit men misschien mijn sterfelijk overblijfsel weren zal!

Ik zoude hier wel willen ophouden, maar ik gevoel de behoefte om u een enkel woord te zeggen omtrent mijne staatkundige gevoelens, die tot een voorwendsel dienen aan de vervolgingen, waaraan ik sedert 40 jaren ten doele sta. Eene omstandigheid van mijn leven is op eene hatelijke wijze verdraaid: ik heb nooit voor den dood van iemand gestemd.... Ik ben een van de eersten geweest, die de afschaffing van die straf, het overblijfsel van barbaarschheid en schande voor de beschaving, gevraagd heb. Wat meer is, mijne stem en mijne pen hebben niet opgehouden de onverliesbare regten der lijdende menschheid, zonder onderscheid van geloof, van climaat, van kleur of van stam, te verdedigen; en indien mij, op het oogenblik dat ik in het graf zal nederdalen, iets een smartelijk gevoel doet ondervinden, is het den Vader der geloovigen in zijne staten strafoefeningen te zien bevelen, welke er verre af zijn om zoo vele volken die reeds wankelend zijn in hun geloof, wederom te verbinden aan den godsdienst van eenen God van barmhartigheid.

Ik heb altoos geloofd en openlijk beleden, dat de godsdienst van J. C. de vriend der vrijheid en van alle edelmoedige denkbeelden was. Zoodanig was ook het geweten van *Chiaramonte*, bisschop van Imola. De godsdienst, een vreemdeling op aarde zijnde, vraagt niets dan de vrijheid van doortogt. Ofschoon al de regeringsvormen hem niet onverschillig zijn, onderwerpt hij zich aan allen; maar het is mij zonder twijfel geoorloofd geweest, aan de republiek de voorkeur te geven. Die geestelijken zijn zeer te beschuldigen, welke de staatkunde enkel met den godsdienst vermengen om den eenen van den anderen afhankelijk te maken. Gedurende vijftien jaren heeft men deze beklagenswaardige verbastering, zelfs op den stoel der waarheid, daargesteld.

In onze kerken strekte alles om den godsdienst, als wezenlijk met de vervallene dynastie verbonden zijnde, voor te stellen, en men zag, van toen af, bij het grootste gedeelte der geestelijkheid niets meer, dan onderwijzers in het despotismus en vijanden van onze instellingen. Aan de onvoorzigtigheden van die geestelijkheid, overgesteld tegen de beweging der maatschappij, mogt men dien onverzoenlijken haat toeschrijven, die voor het overige eerbiedwaardige priesters vervolgt; diezelfde oorzaken hebben onlangs eenige verdoolde menschen tot die ontheiligingen en verwoestingen aangezet, waarover wij zoo zeer moeten zuchten.

Veroorloof mij, mijnheer de aartsbisschop, het u te zeggen, de godsdienst gaat in Frankrijk door de schuld van de geestelijkheid verloren; hare verdeelingen sedert de herstelling, de heimelijke invoering van eene voor al onze vrijheden gevaarlijke orde, de bedoeling om de beschaving te doen achter uit gaan, in plaats van hare vorderingen te begunstigen, de dweeperij en de onwetenheid der jonge geestelijkheid, ziedaar de ware wonden van den godsdienst.

Mijnheer de aartsbisschop, er werden twee misdadigers naast onzen Heer, uw en mijn voorbeeld, gekruist. Een hunner wendde zich tot den stervenden *Christus*.... Gij kent het overige; maar gij schijnt te vergeten, dat *Jesus Christus* noch boete, noch herroeping van hem vorderde. De ootmoedigheid, welke gij mij aanbeveelt, heeft mij tot deze toenadering gebragt. Ik eisch van eenen zijner leerlingen deszelfs vergevensgezindheid. Indien zij mij geweigerd werd, zou ik desniettemin vol van vertrouwen blijven op de oneindige barmhartigheid van God, en ik zou er boos over zijn om mij.... en om u.

Ontvang, mijnheer de aartsbisschop, mijne eerbiedige groeten:

(Geteekend) *Henri Gregoire*, gewezen bisschop van Blois.

P. S. Indien ik te midden van mijn lijden, eenige moeijelijkheid ondervindende, om mijne denkbeelden bijeen te verzamelen, ten einde dezen brief op te geven, aan de gewigtige vraagstukken, welke daarin flaauw zijn aangetoond, niet meer dan eene korte ontwikkeling heb kunnen geven, zal ik mij dienaangaande beroepen op de werken, waarin ik die grondig behandeld heb.

Nota. Alle bladzijden zijn door den bisschop geparafeerd en het gebruikelijke formulier geheel eigenhandig door hem geschreven.

Van den 4.

Men leest in het dagblad *le Temps* het volgende:

«Een dagblad, hetwelk dikwijls communicatien met het

»Palais-Royal houdt, sprak heden van de suspensie van Mgr. »den aartsbisschop, gemotiveerd door de interdictie, welke hij »uitgesproken heeft tegen de priesters, die geofficieerd hebben »bij de uitvaart van den heer *Gregoire*. Een zoodanige maatre»gel zou, naar het ons voorkomt, ons kunnen terug brengen »in de godsdienstige geschillen en in alle twisten, waarvan wij »sedert langen tijd verlost waren.»

Zou het mogelijk wezen, dat dergelijke denkbeelden in den geest van den heer *Casimir Perier* kunnen opkomen? Wij melden hem, dat de scheuring, die hij in l'Abbaye-aux-Bois begonnen heeft, zou voltooid zijn, indien hij het plan, dat men hem voorstelt, kon ten uitvoer brengen.

Buonaparte heeft, in het sterkste zijner magt, in de zaak van den kardinaal *Maury* en de capitulaire administrateurs zich ten onder gegeven. Hoe zou dan *Casimir Perier* onder eene regering van vrijheid kunnen ten uitvoer brengen, hetgeen *Buonaparte* met zijn despotismus niet kon doen? (*Gazette de France*.)

— Brieven van Milaan van den laatsten mei spreken van een tusschen den Koning van Sardinie en het oostenrijksche kabinet gesloten traktaat van of- en defensieve alliantie, ten gevolge waarvan Oostenrijk een leger van 60,000 man ter beschikking van Sardinie zou stellen. Te Milaan bevonden zich een groot aantal oostenrijksche officieren, om de troepen van den oostenrijkschen generaal *Frimont* af te wachten.

— De fondsen stonden ter beurse van den 3 dezer, de 5 pCt. 91,89, de 3 pCt. 66,75; den 4, de 5 pCt. 92,50, de 3 pCt. 67,20; alles op tijd.

Belgie.

BRUSSEL, 7 *Juny*.

Eene commissie, bestaande uit den president van het congres en negen leden, te weten de heeren *F. de Merode*, *van de Weyer*, abt *de Foere*, graaf *d'Aerschot*, *H. Vilain XIIII*, *Osy*, *Destouvelles*, *Duval de Beaulieu* en *Thorn*, is naar Londen vertrokken, om prins *Leopold* kennis te geven van het besluit der vergadering.

De Regent heeft de heeren *Devaux*, *van de Weyer*, graaf *d'Aerschot* en *Nothomb* benoemd tot commissarissen bij de conferentie van Londen, om de onderhandelingen te volgen, waartoe het congres bij decreet van den 2 junij besloten heeft.

— Gisteren zijn er, van vier tot vier uren, twee engelsche courriers alhier aangekomen en bij lord *Ponsonby* afgestapt. Deze verwacht de terugkomst van den heer *White*, zijn' secretaris, ten laatsten tegen donderdag. De heer *White* heeft, bij zijn vertrek naar Londen, op zaturdag ll., om de tijding der verkiezing van prins *Leopold* over te brengen, van lord *Ponsonby* uitdrukkelijken last bekomen, om hem instructien van de conferentie mede te brengen.

— De heer *le Hon* is naar Parijs teruggekeerd, om zijnen post van ambassadeur bij koning *Lodewyk Philips* te gaan hernemen.

Van den 8.

De president en de secretarissen van het congres noodigen de heeren afgevaardigden uit, om zich op hunne posten te begeven. Het is allerdringendst, dat zij zich dadelijk met het budjet en de financiële wetten bezig houden, als welke ten laatsten met den 1 julij in werking moeten komen, enz.

Brussel, 7 junij 1831. (*Get.*) Raikem, *vice-president.*
Lieds, *secretaris.*

— De Regent heeft bij besluit, van den 7 dezer, den eersten ban der burgerwacht in de provincie Antwerpen, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Henegouwen, Namen, Braband, Luik en Limburg, mobiel verklaard.

Die der burgerwacht in de provincie Luxemburg was zulks reeds bij een op den 13 april uitgevaardigd decreet.

Erratum. In eenige afdruksels van ons voorgaande nommer staat op de derde bladzijde, zesde regel: *constitutie*, leest *conferentie*.

118. *** Heden overleed alhier den Heer *JAN BAPTIST BOERACKER*, Apothecar, in den ouderdom van 72 jaren, na voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk; deze dient voor Kennisgeving aan Vrienden en Naastbestaanden.

Waalwijk, den 14 Junij 1831. De Wed. J. BOERACKER, Geb. OLIFIERS.

NB. *De Affaire wordt door de Wed. gecontinueerd.*

119. *** Heden overleed, tot mijne bittere droefheid, in den ouderdom van 76 jaren en 18 dagen, mijn geliefde Echtgenoot *JACOBUS CRILLAERTS*, Burgemeester van *Berlicum*, na alvorens de laatste H. H. Sacamenten der R. K. Kerk ontvangen te hebben. Zijn godsdienstig leven en zijn bijzonder christelijk afsterven zijn mijn eenigste troost.

Berlicum, 5 junij 1831. M. T. B. BOOGAERTS, Wed. J. CRILLAERTS.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

120. *** Bij de *Gebroeders LANGENHUYSEN*, te 's *Bosch*, zijn te bekomen de volgende aan de orde van den dag zijnde Werkjes, als:

1. Wat nu? Door den schrijver van: Tot hiertoe en niet verder, voortaan, vijftien jaren en geen drie dagen, en sommige andere Gelegenheidsschriftjes. Eene geringe bijdrage (ach! dat het nog helpen mogt!) ten nutte van het Vaderland. 90 cents.
2. Oorsprong en Strekking der Vrijmetzelaars-Loodsen, voor Opperlieden, Metzelaars-gezellen, Onderbazen, Bazen of Meesters, die sinds 1674 aan den Tempel, waar een vermeend deel van Salomon's wijsheid gepredikt worden zou, metzelden; en dien arbeid thans wel mogen staken. Schijnbaar noodig vlugschrift van G. Bruning. 25 cents.
3. Een Woordje over het Stokpaardje van eenige zoogenaamde welgezinden. (Dit werkje heeft ten doel, dengenen in het ware daglicht te stellen, die de gebeurtenissen der laatste dagen op rekening van, wat zy noemen, het *Jesuitismus* schuiven. 50 cents.
4. Iets over het Staats-Burgerregt, in de *Nederlanden*, met eene Sijnoptische Tafel, bevattende het verkiezings-stelsel, in de *Nederlanden*. 30 cents.
5. Brieven over het Regt van Verkiezing. Door de Redactie van den Standaard. Eersten Brief. 40 cents.
6. Gemeenzame Brieven over de gebeurtenissen van den dag. Twee Stukjes. *f* 1-30.
7. Proeve over de Verantwoordelijkheid van Ministers en andere Ambtenaren. Door de Redactie van den Standaard. *f* 2-50.
8. Twee Brieven van Zijne Doorluchtige Hoogheid den Prins van Hohenlohe over de jaren 1830 — 33. 15 cents.
9. Noord-Brabandsche Lijdzaamheid. 20 cents.
10. ——— Volksgeest. 20 cents.
11. G. K. Graaf van Hogendorp, de Scheiding van *Holland* en *Belgie*, benevens een zevental stukjes daartoe betrekkelijk. *f* 1-80.
12. — — — — ——— De Ontwikkeling. 9 Stukj. *f* 1-50.
13. — — — — ——— Advijs ingeleverd, den 17 April 1816. *f* 2-00.

BEKENDMAKING.

121. *** *HENDRIK ANTONIJ BIJVOET*, openbaar Notaris, residerende te 's *Hertogenbosch*, zal, voor het saisoen van dezen jare 1831, publiek en voor alle man verpachten, de navolgende L A N D E R I J E N:

Op Dingsdag den 14 Junij 1831, ten huize van Gijsbert Murray, te *Engelen*, des voordemiddags ten tien ure.

30 Buinders A L L E R B E S T H O O I L A N D, gelegen in den polder van *Engelen*, en ten zelven dage des voordemiddags ten elf ure, omtrent 20 Buinders A L L E R B E S T E H O O I L A N D E N, gelegen aldaar, toebehoorende aan den grooten of algemeenen Armen van *Engelen*.

Op Vrijdag den 17 junij 1831, des namiddags ten drie ure, ten huize van Arnoldus van der Steen, aan den *Dieskant*, onder *Empel*.

150 Buinders H O O I L A N D E N, gelegen in den polder van *Empel*.

Alles bij gedrukte Biljetten breeder omschreven.

ZEG HET VOORT.

BEURSPRIJS DER EFFECTEN.

Amsterdam *den* 7 *Juny*.

Nederl.	Werkel. Schuld. . . à 2½ pCt.	39½ à 40¼	40
———	Uitgestelde dito.	13/16 à ⅞	13/16
———	Kansbiljetten. . . . . *f*	14¾ à 15¼	15
———	Schatk. bilj., groote.	88½ à 89¼	89
———	Dito kleine à *f* 100	92¼ à 93½	93
———	Dito, dito à » 50	à	
———	Recepis., geldl. 1830, à 5 pCt.	76½ à 77¾	77½
———	Vrijwillige Geldleening. » 6 »	83¾ à 85	84¾
———	Amortisatie-Syndikaat. » 4½ »	64½ à 65½	65½
———	Dito, dito » 3½ »	52¾ à 54¼	53⅝
———	Domein Losrente » 3½ »	à	
———	Anticipatie-billet. 1831. » 6 »	95¾ à 96¼	96
———	Handel-Maatschappij . » 4 »	à	
Frankrijk.	Ins. op het gr. boek » 3 »	66½ à 67¼	67
———	Certifikaten van dito. » 5 »	à	
Rusland.	Bij *Hope* en C. . . . » 5 »	89½ à 90	89¾
———	Bij dezelfde 1828 en 29 » » »	89¼ à 89¾	89⅝
Spanje.	Cert. van insch. gr. boek » » »	45¼ à 45¾	45½
———	Bijdezelfde te Amsterdam » » »	10¾ à 11¼	11⅛
Engeland.	geconsolideerde . . » 3 »	84½ à 85	84¾

's HERTOGENBOSCH, bij de *GEBROEDERS LANGENHUYSEN*, drukkers en uitgevers.